

М.В. Чорна, д-р екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

І.О. Жувагіна, канд. екон. наук, ст. викл. (*ППІ НУК, Первомайськ*)

ТРАНСФОРМАЦІЯ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РІВНЯ В РАМКАХ БОЛОНСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

Формування єдиного освітнього простору, зміна його кількісно-якісних характеристик, обумовлених процесами глобалізації, вимагають докорінного перегляду підходів до управління конкурентоспроможністю вітчизняних вищих навчальних закладів, адаптованих до нових вимог.

Аналіз науково-педагогічної літератури та інформаційно-аналітичних джерел засвідчив, що дослідження сутності процесу трансформації освіти та академічної мобільності студентів вітчизняних вишів, останнім часом стало предметом вивчення широкого кола наукової спільноти України.

Надання високоякісних освітніх послуг можливо лише за умов впровадження світових стандартів в такі функції навчального закладу, як викладання, наукові дослідження, методичне забезпечення, а також активізацію Болонського процесу та міжнародного співробітництва. Європейський простір вищої освіти дозволяє впровадити єдині вимоги до визнання дипломів про освіту, працевлаштування, що істотно підвищить якість освітніх послуг, професіоналізм майбутніх фахівців та ефективність працевлаштування дипломованих спеціалістів у всіх країнах ЄС.

Для забезпечення освітньої мобільності у ЄС існує ряд спеціальних міжнародних проектів, грантів, програм для молоді. Серед них найрейтинговішими є: Tempus, Erasmus-Mundus, Jean Monnet Program, Seventh Research Framework Programme та ін. В їх рамках всі учасники освітнього процесу здійснюють обмін досвідом, набувають якісно нових знань та вмінь, що, в свою чергу, активізує міжкультурний діалог та покращує міжгалузеву комунікативність.

Найвідомішою в наукових колах є програма Erasmus, яка є механізмом студентських та академічних обмінів між різними країнами ЄС. За 20 років існування її можливостями скористалися понад 1,7 мільйонів європейців.

Здійснення студентських та академічних обмінів українських студентів та викладачів відбувається за програмою Erasmus-Mundus, в якій створено умови для міжнародних обмінів між державами

Євросоюзу та країнами за його межами, оскільки від здатності до постійного розширення та модифікації своїх знань та вмінь безпосередньо залежить спроможність пристосування людини до новітніх викликів сучасного життя.

Так, за даними ЮНЕСКО, кількість студентів, які навчаються за кордоном, за останні 40 років збільшилася більш, ніж у 10 разів і до кінця ХХ ст. перевищила 1 500 000 осіб. При цьому, значна їх частина навчається в країнах Європи та Північної Америки, де ринок освітніх послуг широкий і різноманітний. Однак, частка іноземних студентів у порівнянні із загальною їх чисельністю даних країн невелика (близько 2% в Європі і 3% у США), хоча в деяких університетах Великобританії, Німеччини та Франції чисельність іноземних студентів перевищує 10%, а в окремих вишах США досягає 30% від загальної їх кількості.

Освіта та знання стають транскордонним і транснаціональним явищем. Базовим принципом сучасних європейських освітніх тенденцій є мобільність, основною метою якої є формування освіти «без кордонів». Рівень міжнародної мобільності студентів збільшився за останні 25 років на 300%. На думку експертів, кількість студентів, які навчаються за кордоном, становитиме до 2025 року близько 4,9 млн.

Отримання статусу європейського студента та, як результату європейського диплома – це надзвичайно складний і відповідальний процес, що передбачає ряд шляхів підвищення якості та ефективності надання освітніх послуг в Україні, серед яких:

- вивчення та впровадження досвіду Європейського Союзу в освітній сфері;
- підвищення рівня викладання, мобільності обміну досвідом з європейськими інституціями;
- зростання кількості професійних зв'язків європейських та українських науковців, стимулювання міждисциплінарних програм і досліджень з метою забезпечення якісної підготовки фахівців для потреб виробництва, наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації тощо.

Реалізація запропонованих положень сприятиме розв'язанню комплексних завдань у сфері надання освітніх послуг, ефективному використанню наукового та науково-технічного потенціалу ЄС для вирішення пріоритетних завдань модернізації освіти в Україні, забезпечити її доступність для підготовки конкурентоспроможних фахівців протягом усього циклу професійної діяльності та підвищить якість і ефективність системи відповідно до європейських стандартів на світовому рівні.